

Etelä-Karjalan liiton ilmastotyön tilannekatsaus

Maakuntahallitus 16.06.2025

56/07.03.03/2023

Valmistelija

Laura Blomqvist
puh. +358 40 139 0173
laura.blomqvist@ekarjala.fi

Mari Matikainen
puh. +358 40 6610743
mari.matikainen@ekarjala.fi

Ilmastotyön katsauksen esittelevät kokouksessa Mari Matikainen ja etäyhteyksien kautta Laura Blomqvist.

Etelä-Karjalan liitto on Hiilineutraalit kunnat (hinku)-maakuntana sitoutunut 80 prosentin päästövähennyksiin vuoteen 2030 mennessä, verrattuna vuoden 2007 tasoon. Tällä hetkellä kokonaispäästöjä on saatu vähennettyä 50 prosenttia. Hiilineutraaliuden saavuttamiseksi Etelä-Karjalassa tulisi toteuttaa vielä 30 prosentin päästövähennykset ja lisäksi kattaa loput 20 prosenttia päästöistä nieluilla. Suurimmat päästölähteet ovat tieliikenne, maatalous ja työkoneet. Etelä-Karjalan liitto käyttää päästöjen seurannassa Suomen ympäristökeskuksen hinku-laskennalla tuottamia päästölukuja.

Maakunnallista ilmastotyötä on tiivistetty 2020-luvulla erityisesti hankkeiden avulla. Etelä-Karjalan liitolla on alueellisessa työssä keskeinen rooli ja se esimerkiksi kutsuu koolle kunnista koostuvaa maakunnallista ilmastotyöryhmää. Maakuntaliitto toimii myös valtakunnallisissa verkostoissa ja välittää tietoa kuntien, ympäristöministeriön ja tutkimuslaitosten välillä. Maakuntaliiton rooli alueellisessa ilmastotyössä on paitsi tiedonvälittäminen, myös alueellisen työn koordinointi, kuntien ja muiden toimijoiden yhteistyön lisääminen, tarpeiden selvittäminen, hankeyhteistyö ja tarvittaessa omien hankkeiden hakeminen.

Parhaillaan alueellista ilmastotyötä edistetään Lappeenrannan ja Imatran hallinnoimassa ”Ilmastosuunnitelmat toteutukseen” -hankkeessa ja LAB:n hallinnoimassa ”Ilmastomuutokseen sopeutuminen Etelä-Karjalassa” -hankkeessa. Etelä-Karjalan liitto osallistuu hankkeiden ohjausryhmiin, työskentelyyn ja lisäksi hankkeet ovat mukana maakunnallisessa ilmastotyöryhmässä.

Hinku-maakunnan tavoitteisiin pääsemiseksi ilmastotavoitteet tullaan huomioimaan myös Etelä-Karjala -ohjelmassa 2026 – 2029. Käytännönläheisemmät toimenpiteet puolestaan on nimetty maakunnallisessa tiekartassa (liitteenä), jonka Lappeenrannan kaupunki on laatinut laajassa yhteistyössä. Tiekartta on myös käynyt lausuttavana kunnissa ja Etelä-Karjalan liitossa.

Maakuntakaavoituksessa ilmastomuutos huomioidaan siten kuin se on tämänhetkisen kaavoitusjärjestelmän mukaisesti mahdollista. Lisäksi on toteutettu maakuntakaavan ilmastovaikutusten arviointi. Parhaillaan lausuttavana olevassa alueidenkäyttölain luonnoksessa maakuntakaavalle ehdotetaan uusia ilmastomuutoksen hillintää ja ilmastomuutokseen

sopeutumista koskevia sisältövaatimuksia, mikä tultaneen toteutuessaan huomioimaan seuraavassa maakuntakaavan päivitystyössä.

Etelä-Karjalan on tärkeää tehdä määrätietoista ilmastotyötä myös jatkossa. Ilmastomuutoksen hillintä ja hallitusti toteutettava sopeutuminen ovat osa elinvoiman ja kokonaisturvallisuuden edistämistä. Samalla ne ovat kansantalouden sekä ihmisten elinolojen ja elinympäristön turvallisuuden kannalta välttämättömiä toimia. Selkeät ja kunnianhimoiset ilmastotavoitteet puolestaan houkuttelevat vihreää siirtymää edistäviä yrityksiä.

Etelä-Karjalan liitto on toteuttanut useita ilmastohankkeita, joista viimeisimmässä laadittiin kuudelle pienelle kunnalle ilmastosuunnitelma vuosille 2025–2029. Työ käynnistyi syksyllä 2023 ja valtuustojen hyväksyttäviksi suunnitelmat ovat tulleet kunnissa vuoden 2025 alkupuolella. Suunnittelutyötä rahoitti ympäristöministeriö ja Ruokolahden kunta toimi hakijana. Ilmastosuunnitelmavelvoite tuotiin ilmastolakiin vuonna 2023 ja nyt laaditut suunnittelemat täyttävät kyseisen lain edellytykset ja samalla rahoitusehdot. Velvoite poistettiin ilmastolaista 2024.

Suunnittelutyön aikana on järjestetty työpajoja, valtuustoesittelyjä, kyselyitä eri sidosryhmille sekä nuorten ilmastopäiviä hankekuntien kouluilla. Hankkeen keston ajan on myös järjestetty kuntien asukkaille ja päättäjille matalan kynnyksen etäaamukahveja, joissa kerrottu hankkeen toteutuksesta ja käyty läpi muitakin ajankohtaisia ilmastoasioita.

Kaikkien kuuden kunnan ilmastosuunnitelmissa on kahdeksan teemaa:

- ilmastojohtaminen
- energia ja kulutus
- kestävä liikkuminen
- kestävä ruokajärjestelmä ja maatalous
- metsät, hiilinielut ja luonnon monimuotoisuus
- kierrätys ja kiertotalous
- viestintä ja osallistaminen
- sopeutuminen ja varautuminen.

Lisäksi kunnat ovat sisällyttäneet ilmastosuunnitelmiinsa mm. ympäristö- ja ilmastokasvatuksen, kestävä matkailun ja vesiensuojelun tavoitteita ja toimenpiteitä. Kunnat ovat priorisoineet teemoja haluamallaan tavalla.

Viestintä korostuu kuntien suunnitelmissa ja hankkeen aikana kunnille järjestettiin ilmastoviestinnän koulutusta. Kuntien todettiin tekevän jo paljonkin ilmaston eteen ja näistä teoista viestimistä kannattaisi tehostaa. Se, että kunta viestii omasta ilmastotyöstään, kannustaa muitakin sekä tuottaa kunnalle positiivista ilmastobrändiä.

Ehdotus

Merkitään tiedoksi.

Päätös